

Hvorfor kjemper vi mot Nazismen ?

Hva byr Nazismen i politikk og samfunnsliv ?

17. mai feirer er fritt Norge minnet om Grunnloven. NS har forbudt å feire dagen. Det er riktig, for i vårt offentlige liv har de tatt fra oss det dagen inneholder, selv om vi bevarer det i vår hjertfer. Quisling har nåkk ikke gått til å oppheve Grunnloven; men han har forkynt at om hans lover står i strid med Grunnloven, oppheves grunnlovens bestemmelse. Og i praksis, enn mere enn i forordninger, er Grun lovens bestemmelser satt ut av kreft. Hoved saken i Eidsvollsverket som gjør at vi fra 17.mai 1814 regner en ny tid i Norge, er at det slår fast folkets husbondsrett, folkesuvereniteten. Eidsvollsmennene slo fast at det var folkets vilje som skulle rå i landet, ikke én manns, selv om han hadde arverett til tronen. Denne tanken er grunnlaget for den frâhet og det demokrati vi har hatt, og som vi ønsker i fremtiden. Nazismen feier dette til side, og fører oss tilbake til primitive tilstander. I steden for " styre for folket, ved folket" settes dens ide om at én mann, Føreren, helt styrer folket etter sin vilje og som det tjener ham best.

I Tyskland fikk Hitler og hans parti makten gjennom valg. Men så h dde de ikke lenger bruk for å høre folkets frie mening. Og Hitler opphevet straks sin plikt til å stå til ansvar for folket og folkevalgte organer. I Lov om opphevelse av nød for folk og rike 4.mars 1933 tiltar han seg retten til å gi lover på egen hånd, endatil lover som strir mot rikets forfatning. ~~oppxixxixstittexxvkkkxkxkx~~ Mindre enn to måneder etter at han ~~ble kansler~~ var blitt kansler, umyndiggjorde han således Riksd gen fullstendig. Alt avvikende politisk syn er forhindret fra å komme til orde gjennom lov (14-7-33) som forbyr alle politiske partier utenom NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter-Partei) og lov av 1-12-31 som gjør NSDAP til bærer av den tyske statstanke og uløselig forbundet med stateh.

Hitler var 30.januar 1933 blitt kalt til kansler (d v s statsminister) av den tyske republikks ~~xixixstittexxvkkkxkxkx~~ folkevalgte statssjef, president Hindenburg. Overfor ham skulle han stå til ansvar, selv da Riksdagen var satt utenfor. Hindenburg var en mann på over 80 år, og da han døde utstedte Hitler 1.august 1934 'Lov om statsoverhode' der han slår sitt og Hindenburgs embeder sammen, og kaller seg 'Führer'. Dermed er han blitt absolutt eneveldig, uten kontroll,uten noen å stå til ansvar for. Staten og par iet er ett. Inn i partiet kommer man ikke uten å sverge føreren absolutt lydighet. I den tyske republikks tid sverget soldatene "troskap til den tyske forfatning", fra 1933 ble det "troskap mot det tyske folk", og da Hitler i 1935, mot alle avtaler, innførte verneplikten lot han soldatene sverge " troskap og absolutt lydighet mot det tyske folks fører Adolf Hitler".

--

Etter Haagerkonvensjonen skal den okkuperende makt respektere det okkuperte lands lover. Dette er ikke skjedd hos oss. 25.sptember 1940 avsatte Terboven Administrasjonsrådet, som var fremstått som midlertidig regjering på konstitusjonell grunn, meldte at han hadde oppløst Stortinget og satt NS ministre til å styre Norge. Disse ministre var ansvarlige overfor Terboven. Vi var uten Storting og ansvarlig regjering. De politiske partier ble oppløst. Men det var ikke nokk å ta fra oss disse centrale organene. De ~~konstituerte~~ statsråder fulgte Terbovens anvisninger og gikk i Hitlers spor med å rydde ut det som gjorde vårt land ti l et frit demokrati.

Kort før krigen kunne vi i Norge feire hundreårsjubileum frô den lov som ved siden av Grunnloven har gjort mest for å gjøre vårt land til et fritt demokrati. Det var Fæmannsloven av 1837. Under enevoldskongedømmet var avgjersle i alle lokale saker lagt i hendene på kongelige embedsmenn, i 1837 ble ~~diverslagtden~~ lagt i hendene på kommunestyre valgt av folket, og med ansvar for velgerne. Om det lokale selve styre ikke fungerte helt fullkomment, stod det i velgernes makt å rette på det om de virkelig ville. -- De som har fått seg overlatt myndighet i et samfund, må stå til ansvar for dem som har gitt dem myndig eten.

Har de som i et demokrati fått sin makt gjennom valg, står de til ansvar overfor velgerne, som ved nyvalg kan ta fra dem denne myndigheten, og ved særlige kontrollorganer (f.eks. revisjon) føre tilsyn med hvordan de røtter sine verv. I et enevoldsrike eller et ditatur bygger statsjefen sin makt, ikke på folkets tilslutning, men på hær og vepnet politit. Han eller hans representanter oppnevner alle dem som skal styre landet, ned til de minste lokalanliggender. Og disse er ansvarlige overfor føreren som har gitt dem myndigheten. Dette er hva Nazismen forstår ved "Ansvarsprinsippet". For oss ser det nærmest ut som et "uansvarlighetsprinsipp".

Da Nasjonalsocialismen kom til makten i Tyskland, måtte den sikre seg mot at folket fortsatte å ha noen innflytelse på lokale saker. De lokale styreorganer ble erstattet med centraliserte ved Ennsrettingslovene. Alle distrikter fikk sine små-Hitlere, eneveldige førere som ledet distriktets administrasjon, og bare gjorde regnskap for Hitler.

I formannskapslovens århundre har hos oss stadig mere av styre og stell kommet under folkevalgt styre. Gjennom tillitsverv har en stor del av folket fått politisk trening. Det har vist seg hos oss, som i England, at det lokale selvstyre er ryggraden i demokratiet.. Kommune-styret stiller med vann og kloakk, lys og kraft, sykehus og gamleheim, helsestell og forsorg; og gjennom skolestyret med omtrentall oppløring . Gjennom oppnevning av lagrettemenn og domsmenn sikres en folkelig rettspleie.. --

Hyordan er det nu med dette ? Et slikt folkestyre -- særlig når det kunne vise så gode resultater som vårt -- kunne ikke Nazismen finne seg i. Hagelign tok fatt. Retningen ble innvarslet ved at 16 medlemmer av Oslo ~~Komm~~ Formannskap ble arrestert høsten 1940. Fra nyttår 1941 kom nyordning av hele kommunalstyrelsen. Formannskapsloven ble feid bort. Det Nazismen kaller 'Ansvarsprinsipp' ble innført. I steden for valgte styres ble satt en eneveldig ordfører, som ikke er ansvarlig for kommunen, bare for departementet.. Helt alene skal han treffe avgjørelse i alle saker, enten han forstår seg på dem eller ei. Dett kalles også "fagstyre". Det ville vært godt om denne loven hadde møtt samlet motstand. Ofte ble den gamle ordfører opnevnt til ny ordfører, inntil NS kunne finne en å erstette ham med. Nu er der NS ordførere i de fleste av Norges kommeuner. Uten kontroll skalter og valter de med kommunens saker og skattyd rnes midler. I stedenfor valgte skolestyrer, settes en oppnevnt mann, med stparådgivere. I stedenfor de av menigheten valgte menighetsråd prøver Kirkedepartmenet å sette råd oppnevnt av NS biskoper. Innenriksdepartementet krever "lojalitet" av dem de oppnevnr : ikke lojalitet mot det norske folk, men lojalitet mot den lille gruppe som har Quisling til fører, og støtter seg til de tyske nasjonalsosialister.

Et slikt system kjemper vi imot. Vi kjemper for at vi igjen skal styres av menn og kvinner valgt av folket, med folkets tillit og undergitt dets kontroll. Og vi kjemper for at vi gjennom en fri drøfting av samfundsvilkårene skal få en stadig vekst, så vårt styre kan bli bedre, mere effektivt mere til landets beste for hvert år dom går. Vi kjemper for at meningsutveksling skal ligge til grunn for avgjørelsene, som da blir gjennomført i overensstemmelse med folkets vilje. Vi kjemper mot at enkeltmanns tilfeldige innfall skal avgjøre mange menneskers skjebne.